

Rom 7, 12

12: La det da stå fast at loven er hellig, og budet er hellig og rettferdig og godt.

Etter at Paulus nå har vist at loven ikke er årsaken, men bare et redskap for synden, trekker han her konklusjonen over lovens egenskaper, dens hellige innhold. "La det da stå fast at loven er ..." innleder han med. I v. 7 hadde han meget sterkt tilbakevist tanken om at selve loven kunne være syndig. Og i versene videre viste han, gjennom det loven virket, at den langtfra er noen årsak til synden, men tvert imot har vært midlet som gjorde ham oppmerksom på synden. Ja, den åpenbarte jo den bunnløse syndens ondskap, og overbeviste ham om Guds hellige dom over synden. Og gjennom åpenbaringen av denne dype syndigheten ble han fratatt ethvert håp om å kunne bestå innfor loven. Når loven kunne virke dette, da trekker han den endelige konklusjonen her, at "budet er hellig og rettferdig og godt".

At han har brukt to uttrykk for samme sak, "loven" og "budet", gir bare mer dybde og kraft til denne oppsummeringen hans om alt som kalles Guds lov eller bud. "Loven er hellig", dvs. den er en åpenbarelse av Guds hellige vesen og vilje, og inneholder derfor ikke bare det motsatte av alt som er syndig, men er også et gjenspeil av Guds egen hellighet. Derfor er den også en fullkommen rettesnor i alt som er hellig og behager Gud. Den er rettferdig, dvs. at både i sine bud og i sine dommer svarer den til den guddommelige rettferdigheten. Kan det være noe mere rettferdig krav, enn at vi er og gjør det som forventes etter Guds hellige bud, at vi overhodet ikke synder?

Om derimot vi ikke forstår Guds rettferdighet i hans krav overfor det falne og fordervede mennesket, så er dette bare et bevis på hvor utilstrekkelighet vår forstand er, som er en følge av syndefallet. At vi ikke kan holde selv de enkleste kravene, er ikke lovens skyld, men derimot ondskaper i oss. Skulle det være noe mer naturlig enn at vi fryktet og elsket vår allmektige og gode Skaper over alle ting? Er det ikke bare rett og riktig at vi elsker vår neste som oss selv? Er det ikke et rettferdig krav at vi skal være hellige, og ikke i det hele tatt begjære noe Gud har forbudt? Men da er altså det budet rettferdig! Men hvis lovens bud er rettferdige, da er også alle dens dommer rette og rettferdige. Da er det rett at syndens lønn er døden. Kort sagt: Herren er Gud, og alt det han gjør er rett og rettferdig.

Men loven er også "god", dvs. den skal tjene til det aller beste for menneskene, både når det gjelder den timelige og den evige lykken. Den skal tjene til at menneskene allerede her i livet skal komme i det mest fullkomne og beste forhold til Gud, til sin neste og seg selv. For hvis bare Guds lov virkelig ble holdt, så ville menneskene og hele samfunnet allerede her i livet være i den lykkeligste tilstand. Hvert enkelt bud har så åpenbart menneskets vel som mål. Bare det beviser at loven er sprunget ut fra giveren av all god og fullkommen gave. Så selv i vår falne tilstand, hvor vi umulig kan oppfylle loven, er den overmåte god og virker alt godt, - når bare den brukes rett (1Tim 1: 8), dvs. der den får gjøre sin rette virkning; å døde vår selvsikkerhet, og drive oss til Kristus.

For da mottar vi i ham, først "lovens rettferdighet" (dvs. den rettferdighet loven krever. Kap. 8: 4, 10: 4). Dernest Den Hellige Ånd, som også skriver loven inn i våre hjerter, så den blir vår kjære og hellige rettesnor. Og hvor god er ikke loven, om vi så bare ser på denne éne egenskapen, som "en lykt for min fot og et lys på min sti", som Guds egen forklaring i spørsmålet om hva som er godt og ondt? Da er jo loven virkelig god. Ja, ypperlig! David synger: "Herrens lov er fullkommen, den styrker sjelen. Herrens vitnesbyrd er trofast, det gjør den enfoldige vis. Herrens forskrifter er rette, de gleder

hertet. Herrens bud er rent, det opplyser øynene. Herrens frykt er ren, den varer til evig tid. Herrens lover er sanne, de er alle sammen rettferdige. De er mer dyrebare enn gull, fint gull i mengde. De er søtere enn honning, ja, honning som drypper fra vokskakene" (Sal 19: 8-11).

Men å komme dit hen, at vi ser loven så "hellig og rettferdig og god", det skjer ikke før vi "har sett inn i den fullkomne lov, frihetens lov", som Jakob sier (Jak 1: 25). Ikke før vi er dødd fra loven, og har fått lovens oppfyllelse i "den enes lydighet", og samtidig fått Den Hellige, villige Ånd, som har skrevet loven i hjertet vårt. Inntil dette skjer, er den åndelige loven frastøtende og forskrekkelig for det uåndelige mennesket. Luther sier: "Guds lov er god, rett, hellig og åndelig. Men samtidig en bokstav som dør, fordi den viser hvordan menneskene først og fremst burde være gode, rettferdige, hellige, åndelige, og slik loven krever i alle forhold". Men når menneskene tvert imot er onde, urettferdige, syndige, kjødelige, og i alle forhold motsatt av loven, så blir loven, på grunn av denne motsetningen, utålelig, trykkende, ja forskrekkelig, for menneskene, som til sist opplever at den forkynner død og fordømmelse over dem.

Det er dette Paulus vil ha fram her; at det bare er synden som gjør at loven får slike følger for oss. Men dermed har han også gitt et særdeles klart svar på spørsmålet som ble reist i v. 7, "om loven er synd". Klart og utvetydig har han vist det han oppsummerer i dette verset, at "loven er hellig og rettferdig og god". Men han ser for seg ennå en mulig innvending. Den tar han nå opp, for å besvare den:

Rom 7, 13

13: Har da det som er godt, blitt til død for meg? På ingen måte! Men det var synden; for at den klart skulle framstå som synd, som virket død i meg ved det som er godt, slik at synden kunne bli grenseløst syndig ved budet.

Har da det som er godt, blitt til død for meg? I v. 10 har Paulus sagt at han fikk erfare at budet bare gav ham død. Og nå har han, på tross av det, vist i v. 12 at budet er hellig og rettferdig og godt. Det kunne føre til at det ble reist et nytt spørsmål: Kan det som er godt, bevirke død? På dette spørsmålet svarer han igjen: På ingen måte! Det er en like umulig tanke, som at loven skulle være synd (v. 7). Det er ikke den gode og rettferdige og hellige loven selv, sier han, - men derimot synden, ondskapen som bor i oss, ulydigheten mot loven, som virket døden.

for at den klart skulle framstå som synd, som virket død i meg ved det som er godt. Apostelen sier: Synden skulle ha en god og hellig motstand å teste seg mot, "for at den skulle framstå som synd", eller: bli kjent for det den er -! For da ble den avdekket for hva den er, når den "virket død i meg ved det som er godt (loven og budene)". Hvis det hadde vært noen ond makt som hadde virket døden, så kunne det finnes en forklarende unnskyldning for synden. Da kunne skylden vært skjøvet over på den andre onde makten. Men når døden ble virket gjennom det som var godt, ja hellig, da måtte jo hele fordømmelsens dom rettes mot synden selv. Da blir dens forferdelige ondskap virkelig åpenbart. For det må jo være noe forferdelig, det som kan virke den største ondskap gjennom det beste og helligste! Dette skulle være klart og sterkt nok sagt. Men Paulus innskjerper det likevel ennå sterkere med sin tilføyelse:

slik at synden kunne bli grenseløst syndig ved budet. Ikke nok med at synden skulle bli åpenbart som synd ved at den virket døden gjennom det som er godt, "ved budet". Paulus sier her at synden på den måten også skulle vise seg å være "grenseløst syndig", eller "overmåte syndig", ("overmåte", dvs. over alle "måt" = mål og grenser syndig). For, som vi nettopp sa: hadde den blitt vakt til liv og onde begjær gjennom en ond handling, så kunne den nok blitt unnskyldt som en forståelig og begrenset ondskap. Men når den nå vekkes opp gjennom nettopp det gode og hellige, da kan en ikke unngå å

se at synden er over alle grenser/grenseløst ond. Da oppdager jeg at når jeg får klarere kjennskap til Guds vilje, så vokser begjæret i meg etter det Gud forbyr ennå mer. Men da forskrekkes jeg over min synd. Da ser jeg den er "grenseløst syndig".

Og dette var lovens hensikt, sier Paulus. På samme måte som i kap. 5: 20, sier han her også uttrykkelig at det var det som var Guds mening og hensikt med loven. Synden skulle bli grenseløst syndig gjennom budet. Dette understrekes to ganger i verset vårt: "for at den klart skulle framstå som synd", og "slik at synden kunne bli grenseløst syndig ved budet". Dermed er det altså Guds egen mening og hensikt med loven, at vi gjennom den - ikke skulle bli rettferdige -, men syndige, ja "grenseløst syndige". Gud har altså aldri tenkt at vi, etter syndefallet skulle kunne oppfylle hans lov. Han har en ganske annen hensikt med loven, nemlig at "synden skulle bli større" ("överträdelsen skulle överflöda"), og at vi dermed skulle "drepes" og "dø" gjennom loven. Og hva var det Herren Gud hadde som mål med at synden skulle "bli større" ("överflöda")? Ikke noe annet enn at hans nåde da skal bli "enda mer overstrømmende rik" ("överflöda så mycket mer") (kap. 5: 20). At han skal få gi "de syke" virkelig helbredelse, sette virkelig fri de fangene som sitter innestengt, gjøre de helt fortapte synderne fullkomment rettferdige, og gjøre de fordømte virkelig frelst.

Jo mer du innser din synd, jo mer fri blir du fra loven, - når du lever i tro. Det er Guds alvorlige vilje og mening at så fullstendig fri fra loven skal vi være (v. 4 og 6). At vi som aldeles fortapte syndere skal tro på nåden. Derfor er det Guds vilje og mening at du må bli fullstendig hjelpeløs. Utmattet må du ha gitt opp alt ditt eget strev etter å få nåde gjennom å leve etter loven, så du sier: Det er slutt på at jeg skal kunne oppnå noen rettferdighet, slik loven krever. Jeg ble tvunget til å oppgi all tanke på det. Jeg lever på en helt annen rettferdighet - ellers er jeg forlagt.

Og nå, du som bare har en sørgelig erfaring av syndens makt og din mislykte omvendelse; du har altså aldri blitt det du håpte på. Du synes det er så merkelig med deg, at du aldri kan bli gudfryktig, alvorlig, fast i troen og sterk til å stå imot synden. Tvert imot er du bare blitt ennå mer syndig. For nå har du fått kjenne synder som du før ikke visste du hadde. F. eks. så sterke lyster og begjær at du ikke vet hvordan du skal greie deg. Du kjenner hvor ugudelig og hardt hjertet ditt er. Du holder på å gi opp alt håp om evig liv -. Du, legg nå, gjennom alt det Paulus har skrevet her, merke til at all denne besynderlige elendigheten du nå opplever i deg, er bare akkurat det loven skulle virke! Dette er Guds egen hensikt med loven! All denne elendigheten du opplever, heter her i verset vårt: "at synden skulle bli grenseløst syndig ved budet" (överträdelsen skulle överflöda), "synden ble vekket opp til liv, og jeg døde". Din åndelige "konkurs" skal ikke føre til evig død, men til Guds ære. På denne måten vil du etter hvert komme til målet: At du ikke vet noe annet til frelse enn Jesus Kristus og ham korsfestet. Dette er det herlige målet Herren Gud har med loven -. Men så sørgelig opplever vi hvordan det må skje med oss.

Luther sier: "Slik er det rett og slett besluttet i himmelen, at den som vil bli rettferdig og from, han må først bli en synder og urettferdig. Den som vil bli helbredet, rettferdig, gudfryktig og lært av Gud, ja, en rett troende kristen, han må først bli syk, ugudelig, djevlesk, en kjetter og en vantro". Dvs. at han må få kjenne og erfare (ikke bare forstå) at han av naturen, i seg selv, har et hjerte så vantro, så syndig og fullstendig inntatt av djevelens sæd, som en vantro eller en kjetter. Og Paulus sier i 1Kor 3: 18: "Hvis noen blant dere synes å være vis i denne tidsalder, må han bli en dåre, for at han kan bli vis".

Så står da dette fast og urokkelig: Det er den uforanderlige Guds vilje i himmelen at av dårer ville han gjøre vise, - av ondskap gjøre gode, - av synd rettferdige, - av en lovbrøyer gjøre rettskaffen, - av ustyrlige gjøre opplyste, og av en djevlesk skapning gjøre gudfryktige. Og det skjer, som vi nylig sa, når et menneske kjenner den onde sæden, eller Satans vesen og verk i seg, og da roper til ham (dvs

Guds Sønn) som er "åpenbart for at han skulle gjøre djevelens gjerninger til intet" (1Joh 3: 8). Spør du så hvordan dette kan skje, blir svaret kort og godt dette: Du kan ikke bli slik i Gud eller Kristus som du gjerne ville være, uten at du først i deg selv og overfor alle mennesker blir det han vil du skal være. Og han vil at du overfor deg selv og alle mennesker skal være det du virkelig er: en synder, ond, elendig, ugudelig, djevlesk, vantro osv. Dette er sannheten om deg; ditt navn, din tittel og verdighet: "av natur vredens barn" (Ef 2: 3).

Når du så har opplevd dette, da er du i Guds øyne den som du ville være, dvs. hellig, from, oppriktig, rettferdig, som tror, osv. For når du er blitt så fullstendig ugudelig og fordømt i deg selv, da blir Kristus, med sin rettferdighet, kjær og uunnværlig for deg. Og da er hans rettferdighet din, og du er virkelig hellig, herlig og frelst i Guds øyne. Dette var Guds store, nåderike og endelige mål med loven. Ja, lovet være Gud for hans evige nåde og gave!

Nå kommer vi til det tredje hovedemnet i kapitlet vårt. I versene foran, v. 7-13, har han vist at det er ikke lovens skyld, at den har en slik virkning som bl. a. v. 5 skildrer (vekker opp syndige begjær, og virker vrede og død). Men at det er synden, ondskaperen som bor i oss, som virker dette. I v. 14-24 gjør han en tilføyelse om denne ondskaperen. At den ikke bare er en kjødelig natur som da naturlig nok strir mot en åndelig lov. Den er også en slik makt (som her kalles "syndens lov som er i lemmene mine") at selv hvor det allerede er født et "indre menneske", og hvor de da elsker Guds lov, elsker det gode og hater det onde - ikke en gang de kan gjøre det de selv vil. De sukker: "Å, jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg ut fra dette dødens legeme?" Også denne tilstanden forkynner Paulus ved å vitne om hvordan han selv hadde opplevd det. På denne måten skildrer han dermed kjødets kamp mot Ånden.

Men før vi går nærmere inn på selve ordene i teksten, er det nødvendig å undersøke om denne oppfatningen av dette avsnittet er den rette. For det har vært forskjellige oppfatninger. Enkelte fortolkere har ikke trodd det var rett å oppfatte dette stedet akkurat slik det står, fordi det er apostelen som taler om seg selv og slik han opplever det. Derfor har de forklart det med at Paulus, selv om han taler som om det var ham selv, likevel bare må ha tenkt på de som ikke er født på ny. Helst tenkt på hvordan lovtrellene opplever det. Og dette fordi de spesielt mener at en rett kristen ikke skal bære på så mye ondskap å klage over, som det apostelen sukker over her.

Det har meget stor betydning å se nærmere på dette spørsmålet. Hør nå, du som har søkt og funnet all herlig nåde i Kristus og hans evangelium! Da ble du et nytt menneske. Du begynte å gå en helt ny og annen vei gjennom livet enn verdens mennesker. Likevel er du fremdeles bare en elendig synder i dine egne øyne. Du skjønner: En slik voksende syndserkjennelse følger alltid med det å vokse i nåden! Men når slike sjeler som du får høre og tror en slik utlegning, at en sann kristen ikke kan være så syndig og elendig som det står her, da faller dommen over hjertet ditt. Da tenker du at du som kjenner på så mye synd, kan ikke være et sant Guds barn, født av Gud. Nei, på en eller annen måte må jeg være bedratt. Det må være noe falskt med meg, tenker du. Og hvis du er en falsk kristen, da kan du ikke eie nåden, på linje med når apostelen sier: "Du har verken del eller arv i dette ordet, for ditt hjerte er ikke oppriktig i Guds øyne".

Så kan selvsagt noen svare: Men nådens dør står jo alltid åpen. En bekymret sjel kan selvsagt alltid fly til Kristus, slik han er. Han behøver ikke den trøsten, at også de som er rette kristne, har synd. Svar: Men tenk, når de så ofte nettopp har flydd til Kristus, og synden likevel stadig arbeider like sørgelig i dem, - og dette forholdet sies å være et bevis på at de ikke er kommet inn i nådelivet hos Gud! Hva hjelper det da å fly til Kristus? Vi må nok innse at det er slik som vi nettopp sa: Hvis dette at sjelen ennå sukker over synden i seg, at han ikke kan gjøre det gode som han vil osv., slik vi ser det i kapitlet her, er et bevis på et ugjenfødt sinn, - da måtte jo det mennesket som ennå kjenner slik

skrøpelig i seg, fortvile - uansett alt evangeliets budskap. Uansett hvor ofte de så omvender seg og tror, så er synden der ennå. Og hvis dette er et bevis på en ugjenfødt og ufrelst tilstand, ja da vil de jo alltid forbli ufrelste. Så knivskarpt står saken på dette punkt. Derfor er det særdeles nyttig at vi går grundig til verks, når vi undersøker hvordan det forholder seg med dette spørsmålet.

La oss først se nærmere på de som ikke vil ta teksten vi har foran oss, som den lyder. De ser ikke på dette som en gjenfødt persons, og slett ikke som Paulus' egen erfaring. Men som et vitnesbyrd fra en maktesløs trell. Det de har som grunn for dette er følgende: Først, som allerede sagt, synes de ikke det kan stemme at en rett kristen, og til og med apostelen selv, ennå skulle ha så mye elendighet å klage over, som det vi hører i teksten. I tillegg misforstår de noen av ordene i teksten, f. eks. ordet "kjødelig" (v. 14), som om det skulle bety det samme som å "leve etter kjødet", eller "dere er ikke i kjødet" i kap. 8: 5 og 9. Grunnteksten har helt forskjellige uttrykk og mening på førstnevnte og de to sistnevnte stedene. Det samme gjelder uttrykket "tar meg til fange under syndens lov" (v. 23), som om det skulle bety å bli en slave under synden, osv.

Og når en først har tillagt noen av ordene i teksten en mening de ikke har, så blir det selvsagt straks helt umulig å få dem til å passe inn som apostelens vitnesbyrd om hva han selv opplever. Eller en går med den oppfatningen at sanne hellige kristne er praktisk talt syndfrie. Eller en har kanskje en forstandsmessig bekjennelse om at selvsagt er de også syndere. Men straks det viser seg en virkelig synd, så rygger en tilbake, og sier: Nei, noe slikt finnes selvsagt ikke hos de virkelig hellige. Med slike holdninger får en det selvsagt heller ikke til at teksten kan passe på slike.

Dernest mener disse at det ville være svært skadelig, om en erkjente at selv de sanne hellige hadde slike nøddrop over synden i seg, som Paulus i denne teksten. Det ville bare gjøre menneskene ennå tryggere i deres tro på egen styrke, osv. Derfor mener de en bør forsøke å finne noen annen mening enn selve teksten viser.

Ansvar for hvordan læren hans virker, må vi selvsagt overlate til Paulus selv. Og vi må under enhver omstendighet være trofast mot hans ord. Dernest må vi også tenke over hvor alvorlig han selv forsøker å forhindre misbruk av hans budskap. Også her i vår tekst finnes det ord som, hvis vi oppfatter dem rett, slett ikke gir plass for den kjødelige tilfredsheten. Spesielt i kap. 8 sier Paulus med presise og sterke ord at "hvis noen ikke har Kristi Ånd, hører han ikke ham til", at "de som er i kjødet, kan ikke være til behag for Gud". Men han formaner også de som har Ånden, til nå "å drepe legemets gjerninger ved Ånden", og understreker alvorlig: "For hvis dere lever etter kjødet, skal dere dø". På denne måten har Paulus alvorlig forebygget misbruk av læren hans. Men han har også latt det gå tydelig fram at det ordlyden i vår tekst innebærer, virkelig er hans lære. At de virkelig hellige kristne, som altså har Guds Ånd, fremdeles også har et kjød som må dødes og korsfestes.

Men vi går tilbake til påstanden om at et gjenfødt og helliggjort menneske ikke kan ha så mye syndens elendighet å klage over, som teksten vår gir uttrykk for. Det har avgjørende betydning hvordan vi stiller oss til dette punktet. De som har den nevnte oppfatningen tenker slik: At Paulus, som en hellig apostel, ikke skulle kunne gjøre det gode som han ville, men tvert imot gjorde det onde som han ikke ville (v. 19), slik at han skulle ha en syndens lov i lemmene sine, som tok ham til fange, - alt dette er jo helt usannsynlig. Apostelen var jo hellig, ikke det motsatte! Han var jo sterk, og da kan han da ikke være svak. Han var jo åndelig, og da kan han da ikke lenger være kjødelig. Slik tenker de.

Men la oss nå tenke oss at denne oppfatningen skulle være riktig. Altså at et gjenfødt, helliggjort menneske, som f. eks. en apostel, ikke har noe slikt å klage over, som det som nevnes i teksten vår. Han er hellig og sterk. Han har kraft både til å gjøre det gode som han vil, og til aldri å gjøre det onde, som han hater, eller begå en tilfeldig synd, som å fanges av syndens lov i sine lemmer, osv. Hvis denne oppfatningen er riktig og sann etter Bibelen, da må selvsagt konklusjonen bli at vi ikke kan ta

tekstens ord slik som de lyder. Da kan vi ikke se på det som apostelens eget vitnesbyrd om seg selv. Da må han mene noe annet. Da må dette bare være noe han taler om hvordan de har det, de som er under loven.

En må aldri utlegge et enkelt bibelvers, så det strir mot hele Skriftens åpenbare lære om samme emne. Men det er helt ukristelig å utlegge tekstens ord annerledes enn de lyder, hvis ordenes klare mening ikke strir mot Skriftens åpenbare lære. Og hva sier så Skriften? Lærer Skriften at de sanne hellige skal være syndfrie i seg selv? Ikke skal ha en kjødelig natur, aldri ha svakheter osv.? Er ikke Skriften tvert imot full av motsatte vitnesbyrd, både med klare ord, og når det gjelder konkrete hellige personer, de rette hellige som Gud selv kalte hellige? Har de ikke samtidig vært syndere? Har de ikke alle sammen sukket, klaget, bedt og grått, ropt og skjelve? Og hvorfor skulle slikt være nødvendig, hvis de kunne gjøre det gode som de ville, og aldri bli grepet og fanget av "syndens lov"?

Er det ikke bare Kristus alene som har den egenskapen at han var "uten synd"? Men hvis jeg har synd, da vil jeg jo sukke som Paulus - så sant jeg, som han, kjenner og erkjenner synden. Med dem som ikke holder dette klart for seg, men bare ser på den hellighet og kraft Guds barn skal ha, er det gått på samme måte som det gikk jødene i forholdet til Messias: Hos profetene hadde de lest de herligste skildringer om Messias. Han skulle være en mektig herre, og seire over deres fiender, han som "hadde utgang fra gammel tid, fra evighets dager" (Mika 5: 1). Men da de så fikk se ham "foraktet og forlatt av mennesker, en smertens mann, vel kjent med sykdom", da kjente de ham ikke. Da tok de ikke imot ham. De forstod ikke at dette var Guds store visdom; nettopp å skjule all guddommens fylde, kraft og herlighet, under dette ynkelige utseende.

Slik går det også med dem som ikke forstår at den rette helligheten akkurat skal stadfestes gjennom nød og kamp mot fordervet i oss. De har lest om Guds kraft hos de hellige, men har ikke forstått at den nettopp skal stadfestes gjennom deres aller største skrøpelighet (2Kor 12: 9). At det er selve hemmeligheten i et menneskes sanne helliggjørelse, at just i det sørgeligste utslag fra Adams fall og alle dens følger, har han en hellig Ånd som sukker, roper og kjemper mot fordervet som bor i ham. Og midt oppe i alt dette går han en ganske annen vei gjennom livet, enn de som er av verden. De har ikke forstått at de som er mest rike på Åndens gjerninger, må ha den hardeste kampen mot sin kjødelige natur. At de mest hellige må oppleve den dypeste synden og det motsatte av hellighet. Eller hva er det Skriften sier om dette? La oss alltid stille dette spørsmålet: Var det så at de hellige ikke skulle trekke på fordervet gjennom hele livet på jorden? Hva vitner de helliges historie om dette? Hva taler Davids salmer om dette, eller Peters tårer og Paulus' "torn i kjødet"?

Hva er det så som har gitt oss en slik helliggjørelseslære; at de virkelig hellige menneskene skal kunne gjøre det gode som de vil, og aldri behøve klage over synd og svakheter? Uten tvil bare den stakkars fornuften, som også legger seg opp i åndelige saker. Og i disse sakene er den jo alltid blind og uvitende. Men, lovet være Herren, at apostelens ord her er så klare og bestemte som de er!

Det er spesielt tre forhold som beviser at det Paulus taler om i teksten vår, det er vitnesbyrd om hvordan han selv stadig opplever det. Det første har vi allerede nevnt, at det ligger i selve tekstens klare ordlyd, og i det forhold at det ikke er i strid med Skriftens lære for øvrig. Hvis en tekst har et klart og konkret budskap, og dette ikke strir mot Skriften, har vi jo en udiskutabel plikt til å ta ordene slik som de lyder. Hva skulle vi ellers holde oss til, hvis vi ikke kunne holde oss til Skriftens egne ord? Vi har allerede sett at tekstens ordvalg ikke er i strid med Skriften. Men vi skal også fortsatt overbevises om det, etter hvert som vi tar de enkelte versene for oss. Nå vil vi bare vise at tekstens ordlyd er slik at alle som bare ser teksten, alltid må oppfatte den som at apostelen taler om seg selv og hvordan han selv stadig opplever det. Hele veien bruker han nemlig ordene "jeg", "meg", "mitt sinn", "mine lemmer".

Og når det gjelder tidsaspektet, ser vi hvordan han klart skiller mellom det han nå taler om her, og det han talte om i versene 7-13. Mens han der brukte ord som skildret en tid som lå bak, taler han her hele veien med ord som uttrykker nåtid, slik han opplever det nå. Tidligere het det: "Jeg lærte ikke synden å kjenne ...", "jeg hadde ikke kjent til begjæret ...", "synden tok anledning av", "synden ... virket all slags ondt begjær i meg", "Jeg levde en gang uten lov", "budet kom", "og jeg døde", osv. Men f. o. m. v. 14 blir forholdet det motsatte. Nå bruker han gjennomført ord som skildrer nåtid. Nå sier han: "men jeg er kjødelig", "det jeg gjør, forstår jeg ikke", "det jeg vil, det gjør jeg ikke", "jeg samtykker med loven i at den er god", "viljen har jeg", "jeg fryder meg i Guds lov etter det indre menneske", osv.

Hvilken grunn skulle det nå finnes til å anta at apostelen mener noe helt annet enn det han sier? Skulle han med uttrykket "jeg", mene et annet menneske, f. eks. i uttalelsen: "det jeg vil, det gjør jeg ikke"? Når han bruker ord som skildrer hans nåværende liv, skulle han da mene sitt tidligere liv? Hva slags vekt og mening kunne en tillegge teksten generelt, apostelens egne ord, hvis en skulle behandle dem som om det like godt kunne gi den motsatte meningen av hva ordene selv gir uttrykk for? Og når så tekstens tydelige mening også er fullkomment overensstemmende med hele Skriftens lære, må sannelig ingen kristen formaste seg til å utlegge den hellige apostelens ord annerledes enn som han selv har talt. Hele tekstens ordlyd viser altså at Paulus taler om seg selv, og slik han opplever det i sitt eget liv som Guds barn.

Men i tillegg til at hele tekstens ordlyd viser dette, er der også noen spesielle ord som har en slik betydning at Paulus ikke kan ha brukt dem hverken om sin egen, eller om andres, ugjenfødte tilstand. Først ser vi at Paulus i v. 22 sier at han fryder seg i Guds lov etter sitt indre menneske. Riktignok er der visst noen som også har forsøkt å tilpasse dette på noe som man kalte "det naturlige menneskes bedre jeg". Det skulle være en samvittighetens og fornuftens stemme, som kjempet mot grove laster. Andre igjen har villet forklare den indre gleden over Guds lov, som noe nåden under sitt kallsarbeid av og til framkalte i kampen overfor fordervet. Men alle disse bortfortolkningene har heldigvis etter hvert vist seg å være udugelige. For det må da til slutt bli spørsmål om hva apostelen selv har ment, ikke hva slags tolkning vi kan finne å ville tillegge hans ord.

Har vel Paulus når han taler om "det indre menneske" noen gang ville beskrive noe som finnes i hans natur? Fordi det "indre menneske" fremstår i teksten som motsetning til "kjødet", har noen tolket kjødet som om det bare skulle betegne grovere sinnelag, selve legemets lyster. Ut fra dette har en så sett på det øvrige, indre menneske, - som hjertet, fornuften, samvittigheten, - og kalt det for det indre menneske. Men nå må vi huske på at dette indre mennesket må være godt og hellig, for det skal stride mot kjødet -! Skulle så dette være apostelens mening, at det skulle finnes noe som helst godt og hellig hos et ugjenfødt menneske? Villfarelsen i en slik antagelse er så grov at mange kristne sikkert ville mene det ikke var nødvendig å ta spørsmålet opp. Men vi vil bare minne om Kristi egne ord om det indre mennesket som vi av naturen har. Han sier: "For innenfra, ut fra menneskenes hjerte, kommer onde tanker, hor, ekteskapsbrudd, mord, tyverier, griskhet, ondskap, svik, utukt, misunnelse, bespottelse, stolthet og dårskap" (Mar 7: 21-22). Slik klaget også Herren Gud tidlig: "menneskenes ondskap var stor på jorden, og alle tanker og hensikter i deres hjerter var onde hele dagen lang" (1Mos 6: 5).

Og så skulle Paulus kanskje tale om et slikt "bedre jeg" hos de ugjenfødte, og tale om det som sitt "indre menneske", som "fryder seg i Guds lov" og kjemper mot kjødet? Er det mulig at dette kan være apostelens mening? Nei, Paulus har da også en helt annen lære om kjødet, enn ovennevnte tolking forutsetter. Når Paulus beskriver kjødet, og regner opp dets gjerninger, så er det ikke bare de grove tendensene han taler om, slike som "utukt, urenhet, skamløshet". Han nevner også de indre, eller "hjertets" synder: "avgudsdyrkelse, trolldom, hat, stridigheter, sjalusi, vrede, selvhevdelse,

splittelser, partier, misunnelse, mord, drukkenskap, usømmelig festing og andre slike gjerninger" (Gal 5). Vi ser altså at med "kjød" menes alt som er "født av kjødet" (Joh 3: 6). Det gjelder altså også alt inni oss, hele vår sjel, som alt sammen er gjennomsyret av det adamittiske fordervet.

Og selv om det naturlige menneske også har noe inne i seg som strir mot visse grovere synder, så er det ikke mulig at dette kan være det samme som Paulus her taler om som sitt "indre menneske", som fryder seg i Guds lov. Nei, dette "bedre jeg" som altså noen mener finnes hos det ugjenfødte menneske, er enten samvittighetens stemme, som nok dømmes om ondt og godt, men aldri har noen kjærlighet til Guds lov i seg. Eller, dette "bedre jeg" er bare et finere uttrykk for egenkjærligheten, som gjør at en gjerne tar avstand fra det som kan føre til undergang for oss selv, eller et dårlig rykte. Det er aldri ren kjærlighet til det gode, og hat til selve synden. For en slik kjærlighet, og dette hatet mot synden, kan bare fødes av Guds Ånd. Det er ikke noen fryd i Guds lov, for fryden kommer bare ved troen. Og hvis det skulle være tale om noe nåden under sitt forberedende kallsarbeide virket hos en ugjenfødt, så måtte det i så fall være noe som stemte med dette apostelen skildrer i versene 7-13; at menneskene får lys over Guds lov - som da åpenbarer hvor syndig begjæret er, m. m. Og hva er det Paulus sier der om hvordan det lyset virker? Han viser tydelig nok at det lyset ikke virker kjærlighet til det gode, men tvert imot "virket all slags ondt begjær i meg". Han sier at "synden ble vekket opp til liv". Alt det som er funnet på, for å bortforklare apostelens egen mening i teksten, er altså bare mørke og forvillelse.

Av teksten, såvel som av andre steder i Skriften hvor han bruker de samme ordene, er det åpenbart hva Paulus mener med "det indre menneske". Det er det nye menneske, som er skapt av Gud. Konf. f. eks. 2Kor 4: 16, Ef 3: 16 m. fl. Angående vår tekst sier Luther: "Det indre menneske er her ånden som fødes av nåden, og som kjemper i de hellige mot kjødet og fornuften". Derfor ser en også hvordan Paulus i den teksten vi nå omtaler, uttrykkelig skiller mellom sitt nye "jeg" - og det gamle. Om sitt nye jeg taler han f. eks. slik: "det jeg hater, gjør jeg", "men nå er det ikke lenger jeg som gjør det, men synden som bor i meg", "viljen har jeg" ..., "det gode jeg vil, gjør jeg ikke", "jeg fryder meg i Guds lov etter det indre menneske", osv. Gjennom disse ordene ser vi hans nye "jeg", det nye menneske, trer fram. Og det er dette "jeg" han holder fram som sitt eget rette jeg.

Om sitt gamle "jeg" taler han slik: "jeg er kjødelig, solgt under synden", "det jeg hater, gjør jeg", "jeg vet at i meg, det vil si, i mitt kjød, bor det ikke noe godt", "det gode jeg vil, gjør jeg ikke. Men det onde jeg ikke vil, gjør jeg". Her skiller apostelen tydelig mellom det gamle og det nye "jeg", som mellom to mennesker i samme person. Da blir det i sannhet vanskelig å finne tilsvarende hos en ugjenfødt. Og da blir det også tydelig hva han mener med "det indre menneske". Som allerede sagt, så er tydelig nok lysten til Guds lov noe ganske annet enn at den naturlige samvittigheten kjenner på lovens krav, eller at fornuften kjemper mot enkelte ødeleggende laster. For dette er, som vi sa, ikke annet enn egen nytte. Det er ikke hat til selve synden, men bare til noen ubehagelige følger. Over alt i Skriften ser vi at i vår natur finnes det ikke noen kjærlighet til Gud og hans lov. I kap. 8 sier Paulus at "kjødets sinnelag er fiendskap mot Gud, for det bøyer seg ikke inn under Guds lov, og har heller ikke evne til å gjøre det". Skulle så denne apostelen samtidig mene at det skulle finnes kjærlighet til det gode og noen fryd over Guds lov, hos de ugjenfødte? Eller hos den utslitte lovtrelen, som han i vårt kapittel har sagt bare opplever syndige begjær gjennom loven?

Å fryde seg i Guds lov, eller ha lyst til Guds lov, brukes over alt i Skriften som kjennetegnet på troende og frelste mennesker. "Salig er den mann ... som har sin lyst i Herrens lov og grunner på hans lov dag og natt" (Sal 1: 2). "Salig er den mann som frykter Herren, som har sin store glede i hans bud" (Sal 112: 1). Og han som var "en mann etter Guds hjerte" sier: "Jeg har min lyst i dine bud, jeg elsker dem". "Å, hvor høyt jeg elsker din lov! Hele dagen grunner jeg på den". "Herre, din lov er min lyst" (Sal 119: 47, 97, 174). Nå vitner altså Skriften om at "kjødets sinnelag er fiendskap mot Gud" og "har

ikke evne til å bøye seg inn under Guds lov", og at de som "fryder seg i Guds lov etter det indre menneske" er kjennetegnet på et frelst og hellig menneske. Skriften vitner også om at det naturlige menneskes indre nettopp er den forgiftede kilden som alt ondt strømmer ut fra. Og Paulus taler i vår tekst om et indre menneske som strider mot kjødet (og "kjødet" inkluderer også alt ondt i vårt indre). Igjen spør vi: Hvordan skulle det da kunne være et ugjenfødt menneske Paulus har skildret her? Skulle det virkelig bare være en vantro lovtrells opplevelse som ble skildret her?

Men her er ennå et vers i teksten, som ganske kort avgjør spørsmålet. Det er det tjueterte. I v. 24 klager Paulus: "Å, jeg elendige menneske! Hvem skal fri meg ut fra dette dødens legeme?" Men så bryter han ut i v. 25: "Jeg takker Gud - ved Jesus Kristus, vår Herre! Så tjener jeg da Guds lov med mitt sinn, men syndens lov med mitt kjød". Se på dette: "Jeg takker Gud - ved Jesus Kristus, vår Herre!" Dette kan da ikke være en død og vantro synders fryderop! Kunne apostelen, med et slikt utrop, ville skildre en lovtrell som ikke kjenner Kristus, eller tror på ham? Paulus sier at "Ingen kan si at Jesus er Herre, uten i Den Hellige Ånd". Her takker han så Gud "ved Jesus Kristus, vår Herre". Skulle dette også være en ugjenfødt lovtrells ord? Nei, her er det helt klart den gjenfødte apostelen selv som taler. Og deretter tilføyer han, som en oppsummering av alt det han har sagt tidligere: "Så tjener jeg da Guds lov med mitt sinn, men syndens lov med mitt kjød".

[* Selv de som mener at i hele denne delen av kapitlet er det en lovtrell som taler, har innsett at i disse avslutningsordene er det Paulus som taler om seg selv. Men hvordan kan de så holde fast på at i det øvrige tales det bare om hvordan en lovtrell har det? Jo, det gjør de med en begrunnelse som er nesten utrolig. De sier at her gjør plutselig apostelen et sprang fra sin skildring av lovtrellen, til sin egen salige stilling som fri fra trelldommen. Men, sier de, han går senere i samme vers, tilbake til sin skildring av lovtrellen, når han tilføyer: "Så tjener jeg da Guds lov med mitt sinn, men syndens lov med mitt kjød". Men fremdeles står det altså "Så tjener jeg da Guds lov med mitt sinn". Så mener de altså at dette siste skal være en annen persons ord, enn den som "takker Gud ved Jesus Kristus". Slik skulle altså apostelen, uten å opplyse et eneste ord om dette, ha blandet sammen de som har liv i Gud, og lovtrellene. Har vi lov å fortolke en inspirert apostels ord på den måten? Men disse har til og med kjent noe av det usannsynlige i måten de tolker på, så de omsider har stilt spørsmål ved om ikke det kan være en eller annen feil i teksten. Burde ikke takksigelsen til Gud ved Kristus ha kommet etter at lovtrellen sluttet å tale? "Men", sier en av disse lærde, "når ingen håndskrift gir noe signal om at der er noen feil i teksten, må vel rekkefølgen på versene være riktige, slik vi har dem". Så mye strev og uro har de hatt, bare fordi de har tolket hele avsnittet (v. 14-25) i strid med tekstens klare budskap, og tilegnet en lovtrell disse ordene, mens apostelen hele veien sier "jeg" (og gl. sv.: "så tjener jeg nu själv Guds lag med anden, men syndens lag med köttet").]

Det er særlig det siste de støter an mot, de som ikke vil forstå at det er to naturer som strir mot hverandre i det mennesket som er født på ny. Og uttrykket blir ennå mer støtende når de oppfatter "kjødet" bare som utvortes, syndige gjerninger. Tidligere har vi sett at det er ikke det apostelen mener med "kjødet". En bør derfor legge merke til at Paulus sier ikke at han tjener syndens lov "med mine gjerninger", men "med mitt kjød", som står for sjelens innerste vesen, som alt sammen ble fordervet ved Adams fall. Kjødet tjener jo synden, selv om det ikke får bryte ut i gjerninger. I tillegg er heller ikke alle de helliges ord og gjerninger syndfrie. Men det er ikke det det tales om her. Her sier bare Paulus: "kjødet". Og at dette går sin egen vei, eller er etter sin natur i syndens tjeneste. Lovtrellen tjener aldri Guds lov med sin ånd. Det har vi sett tidligere. Han har aldri lyst til Guds lov, men får tvert imot bare mer syndig begjær, jo mer han presses og drives av loven. Så burde vi også kunne være overbevist om at det er den samme som priser Gud ved Jesus Kristus, som også tjener Guds lov med sitt sinn. Men det er også den samme som bekjenner at han med sitt kjød tjener syndens lov.

Andre steder ser vi Paulus bekjenner at han bærer på et slikt kjød, så han måtte "legge tvang på sitt legeme og holde det i trelldom", slik at han som forkynte for andre, ikke selv skulle "bli forkastet", slik han uttrykker det i 1Kor 9: 27. I 2Kor 12 taler han om da han "ble rykket inn i Paradis og hørte ord som ikke kan uttales", og hvordan han selv da ikke var mer rensset i sitt kjød, enn at han - den hellige apostelen - kunne "bli hovmodig". Og for at han ikke skulle "bli hovmodig" trengte han en tuktt som han skildrer slik: "en torn i kjødet, en Satans engel til å slå meg, så jeg ikke skal bli hovmodig". Her legger vi altså merke til at på tross av all den store nåde denne apostelen hadde opplevd, og på tross av all den lidelse han hadde hatt, så var alt dette ikke nok til å døde en så stor synd som overmot. For å holde den nede trengtes fremdeles denne spesielle tukten. Når vi ser alt dette, vil vi nok innse at den synden som bodde i ham var så alvorlig for ham, at han for egen regning meget vel kunne klage som vi har sett i dette kapitlet.

Men vi skal også merke oss at det er midt i sin klage over syndens makt, at han også taler om det hellige sinnet og lysten til Guds lov, som han hadde etter sitt indre menneske. Likeså at han aldri bruker uttrykket "indre menneske" om noe som ligger i den falne naturen. Bare om "det nye mennesket, som er skapt etter Gud, ved sannhetens rettferdighet og hellighet". Ja, han skiller så merkbart mellom de to jeg-ene i seg, som mellom to mennesker. Til slutt bryter han ut i sukk etter forløsning, og i lovprisning til Gud ved Jesus Kristus, vår Herre. Dermed viser det seg om igjen og om igjen at alt dette ikke handler om en ugjenfødt lovtrell - en utleggelse som også vil stride mot tekstens klare budskap, hvor apostelen hele veien sier "jeg", og "så tjener jeg nu själv Guds lag med anden men ..." (v. 25).

Hele denne striden kunne vært unngått hvis man hadde tenkt etter hva Paulus sier et annet sted. I Gal 5 taler han klart om det samme som i dette kapitlet, når han sier at "kjødet lyster imot Ånden, og Ånden imot kjødet ... for at dere ikke skal gjøre de ting dere vil". Etter at han har formant de kristne til å "stå fast, og ikke nok en gang la seg binde under trelldommens åk", tilføyer han: "For dere, brødre, er blitt kalt til frihet. Bruk bare ikke friheten som en anledning for kjødet", "for kjødet lyster imot Ånden, og Ånden imot kjødet. Og disse to står imot hverandre, for at dere ikke skal gjøre de ting dere vil". Det er jo helt og holdent det samme som sies i vår tekst, v. 15 og 19. Og dette sier han til de "brødre" som han formaner til å stå fast i troens frihet.*

[* For dem som fatter, og makter å holde fast på, det ordene selv sier, er dette tilstrekkelig. Men for de som er svake og avhengige av menneskers vitnesbyrd, kan vi tilføye at det er ikke bare er de mest kjente og ansette lærere, som f. eks. Augustin, og alle reformatorene: Luther, Melanchthon, Kalvin m. fl. som har forstått vår tekst slik som den lyder, altså at det er apostelens eget vitnesbyrd om sitt liv som gjenfødt. Men også blant de nye lærde tolkerne har de mest opplyste tolket det like ens. Her må spesielt nevnes dr. Filippi. Ved prestemøtet i Gøteborg 1859 holdt biskopen fram at hans utlegning av Romerbrevet var den beste. I den utlegningen leser vi den mest utførlige dokumentasjonen for at Paulus her taler om sin egen erfaring som benådet apostel. Og det er vel verdt at vi legger merke til sannheten også på dette punktet, spesielt i en tid som denne, da vi f. eks. av og til møter "syndfrihetslære", og får erfare hva det fører til når en glorifiserer de hellige.]

Etter at vi dermed har tatt for oss hovedtemaet i den teksten vi har foran oss, v. 14-25, vil vi nå ta for oss selve ordene, og se nærmere på dem.>